ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ SIR GORDON SLYNN ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 16 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1981 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

Ἡ παρούσα ὑπόθεση ἔχει ὡς ἀντικείμενο αἴτηση περί ἐκδόσεως προδικαστικῆς ἀποφάσεως πού ὑπεβλήθη στό Δικαστήριο ἀπό τό Finanzgericht τοῦ Ἀμβούργου τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας μέ διάταξη τῆς 15ης Ὀκτωβρίου 1980. Ἀφορᾶ μία ποσότητα κεραμικῶν κηροπηγίων σέ σχῆμα μικρῆς ἐνδεδυμένης κόρης, τά ὁποῖα εἰσήγαγε ἀπό τήν Ταϊβάν, τόν Αὔγουστο τοῦ 1978, ἡ ἑτερρόρυθμη ἑταιρία Gebrüder Glunz (ἀποκαλουμένη ἐφ' ἑξῆς «Glunz»), προσφεύγουσα ἐνώπιον τοῦ Finanzgericht, καί τά ὁποῖα περιγράφονται στά τιμολόγια ὡς «ἄγγελοι».

Τά ἐμπορεύματα ἐδηλώθησαν στό τελωνεῖο ὡς χριστουγεννιάτικοι ἄγγελοι ἀπό πορσελάνη μέ κηρία, ἐμπίπτοντες στήν κλάση 97.05 τοῦ κοινοῦ δασμολογίου (ἐφ' ἑξῆς «ΚΔ»), τό ὁποῖο καλύπτει, μεταξύ ἄλλων, τά «εἴδη δι' ἑορτάς Χριστουγέννων». Τό Hauptzollamt τοῦ Ἀμβούργου-Waltershof (ἐφ' ἑξῆς: «Hauptzollamt») τά ὑπήγαγε προσωρινῶς στήν κλάση αὐτή, ἀλλά, τήν 26η Σεπτεμβρίου 1978, τά ὑπήγαγε ὁριστικῶς στήν διάκριση 69.13 Β, ἡ ὁποία καλύπτει, μεταξύ ἄλλων, ἀγαλματίδια καί ἄλλα ἀντικείμενα διακοσμήσεως ἀπό πορσελάνη.

Ἡ Glunz ὑπέβαλε ἔνσταση κατά τῆς κατατάξεως αὐτῆς καί, μετά τήν ἀπόρριψη τῆς ἐνστάσεώς της ἀπό τό Hauptzollamt τήν 3η Σεπτεμβρίου 1979, ἤσκησε προσφυγή κατά τῆς ἀποφάσεως τοῦ Hauptzollamt. Ὁ κύριος λόγος τῆς προσφυγῆς της ἦταν ὅτι ἡ κατάταξη τῶν ἐμπορευμάτων ἦταν ἐσφαλμένη. Τό Finanzgericht κατέληξε στό συμπέρασμα ὅτι τά κηροπήγια δέν εἶχαν τά οὐσιώδη χαρακτηριστικά γνωρίσματα τοῦ ἀγγέλου καί, συνεπῶς, δέν ἠδύναντο νά θεωρηθοῦν ὡς εἴδη γιά τίς ἑορτές τῶν Χριστουγέννων. Ὡς πρός τήν ἐκτίμηση αὐτή, δέν τίθεται ζήτημα στήν παρούσα διαδικασία.

Ὁ δεύτερος λόγος πού ἐπεκαλέσθη ἡ Glunz ἐνώπιον τοῦ Finanzgericht ἦταν ὅτι ἡ ὑποχρέωσή της πρός καταβολή δασμοῦ δέν ἠδύνατο νά εἶναι ἐπαχθέστερη στήν Γερμανία ἀπό ὅ,τι στά ἄλλα Κράτη μέλη καί ὅτι, γιά τόν λόγο αὐτό, ὁ δασμός ἔπρεπε νά ὑπολογισθεῖ μέ ἀναφορά στό Κράτος μέλος μέ τό ἀσθενέστερο νόμισμα. Ἡ ἐξήγηση γιά τήν προβολή αὐτοῦ τοῦ ἰσχυρισμοῦ ἔγκειται στόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ὁ ἰσχύων τότε κανονισμός 2500/77 τῆς 7ης Νοεμβρίου 1977 (OJ L 289/1 τῆς 14ης Νοεμβρίου 1977) ἐξέφραζε τόν ἐπιβλητέο δασμό ἐπί τῶν ἐμπορευμάτων πού ἐμπίπτουν στήν διάκριση 69.13 Β, δηλαδή: «11 %, μέ ἐλάχιστο ὅριο εἰσπράξεως 70 λογιστικές μονάδες ἀνά 100 χιλιόγραμμα μικτοῦ βάρους».

Ὑπολογιζόμενος βάσει τοῦ 11 % τῆς ἀξίας τῶν ἐμπορευμάτων, ὁ δασμός ἀνήρχετο σέ 18 386,19 γερμανικά μάρκα (DM) μόνο. Τό κατώτατο ὅριο δασμοῦ τῶν 70 λογιστικῶν μονάδων ἀνά 100 χιλιόγραμμα μικτοῦ βάρους ἔπρεπε νά ὑπολογισθεῖ σύμφωνα μέ τόν κανόνα C.3 τοῦ τίτλου I τοῦ παραρτήματος τοῦ κανονισμοῦ 2500/77 περί κοινοῦ δασμολογίου. Ὁ κανόνας αὐτός ἔχει ὡς ἑξῆς: «Ἡ ἀξία τῆς λογιστικῆς μονάδος (ΛΜ) βάσει τῆς ὁποίας ἐκφράζονται ὁρισμένοι εἰδικοί δασμοί ἢ προσδιορίζονται ὁρισμένες κλάσεις ἢ διακρίσεις ἀνέρχεται σέ 0,88867088 γραμμάρια καθαροῦ χρυσοῦ. Ἡ τιμή μετατροπῆς τῆς λογιστικῆς μονάδος σέ ἀγγλικές λίρες, βελγικά φράγκα, γαλλικά φράγκα, γερμανικά μάρκα, δανικές

1 — Μετάφραση ἀπό τά ἀγγλικά.

κορῶνες, ἰρλανδικές λίρες, ἰταλικές λιρέτες, φράγκα Λουξεμβούργου ἤ ὁλλανδικά φιορίνια εἶναι ἡ ἰσοτιμία πού ἔχει δηλωθεῖ γιά τά νομίσματα αὐτά στό Διεθνές Νομισματικό Ταμεῖο καί ἔχει ἀναγνωρισθεῖ ἀπό αὐτό».

Κατά τό Finanzgericht, ἡ ἰσοτιμία πού εἶχε ἀναγνωρίσει τό Διεθνές Νομισματικό Ταμεῖο γιά τό ἀνωτέρω ποσό καθαροῦ χρυσοῦ ἦταν 3,66 DM. Συνεπῶς, 70 λογιστικές μονάδες ἀντεπροσώπευαν 256,2 DM. καί, δεδομένου ὅτι τό μικτό βάρος τῶν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων ἔφθανε τά 28 120,8 χιλιόγραμμα, ὁ δασμός πού προέκυπτε ἀνήρχετο σέ 72 045,49 DM. Σύμφωνα μέ τό ΚΔ, ἔπρεπε νά καταβληθεῖ ἀπό τήν Glunz δασμός τοῦ ὕψους αὐτοῦ. Ἡ ἀντίρρηση τῆς Glunz ἐστηρίζετο στό γεγονός ὅτι, ἄν τά ἐμπορεύματα εἶχαν εἰσαχθεῖ στήν Ἰταλία, ὁ δασμός θά ἦταν χαμηλότερος, συγκεκριμένα δέ, κατά τό Finanzgericht, ἴσος πρός μόνο 29 342,30 DM.

Τό Finanzgericht ἔκρινε ὅτι τόση διαφορά στόν ἐπιβλητέο δασμό ἐπί τῶν ἰδίων ἐμπορευμάτων ἦταν ἀσυμβίβαστη πρός τήν βασική ἀρχή τοῦ ΚΔ καί ἀποτελοῦσε διάκριση. Βάσει τῶν προτάσεων τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως Warner στήν ὑπόθεση 135/79, Gedelfi Großeinkauf GmbH & Co. KG κατά Hauptzollamt Hamburg-Jonas (ECR 1980, σ. 1713), τό Finanzgericht ἔκλινε πρός τήν ἄποψη ὅτι τό Hauptzollamt δέν δύναται νά εἰσπράττει δασμό ἀνώτερο ἀπό ἐκεῖνον πού θά ἐπεβάλλετο ἄν τά ἐμπορεύματα εἶχαν εἰσαχθεῖ στό Κράτος μέλος τό νόμισμα τοῦ ὁποίου ὑπέστη τήν μεγαλύτερη ὑποτίμηση ἀπό τῆς εἰσαγωγῆς τῆς λογιστικῆς μονάδος στό ΚΔ. Ὑπό τίς συνθῆκες αὐτές, ἀπεφάσισε νά ὑποβάλει στό Δικαστήριο τό ἀκόλουθο ἐρώτημα: «Ὁ γενικός κανόνας C.3 τοῦ τίτλου I τοῦ πρώτου μέρους τοῦ παραρτήματος τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 2500/77 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 7ης Νοεμβρίου 1977, εἶναι ἄκυρος κατά τήν ἐφαρμογή του στήν δασμολογική διάκριση 69.13 Β τοῦ κοινοῦ δασμολογίου κατά τό μέτρο κατά τό ὁποῖο, σέ περίπτωση εἰσαγωγῆς τοῦ ἐμπορεύματος σέ Κράτος μέλος μέ ἰσχυρό νόμισμα, θά συνεπήγετο μεγαλύτερη δασμολογική ἐπιβάρυνση ἀπό ὅ,τι στήν περίπτωση εἰσαγωγῆς στό Κράτος μέλος τοῦ ὁποίου τό νόμισμα ἔχει ὑποστεῖ τήν μεγαλύτερη ὑποτίμηση ἐν σχέσει πρός τήν ἰσοτιμία πού ἐδηλώθη στό Διεθνές Νομισματικό Ταμεῖο ἤ οἱ προαναφερθεῖσες διατάξεις πρέπει νά ἑρμηνεύονται ὑπό τήν ἔννοια ὅτι οἱ ἐπιβαλλόμενοι δασμοί δέν δύνανται νά ὑπερβαίνουν τό ποσό πού θά εἰσεπράττετο σέ περίπτωση εἰσαγωγῆς στό Κράτος μέλος μέ τό ἀσθενέστερο νόμισμα;»

Οἱ περισσότεροι δασμοί ἐπί τῶν ἐμπορευμάτων πού καλύπτονται ἀπό τό ΚΔ εἶναι δασμοί *ad valorem* καί ἐκφράζονται, συνεπῶς, ὡς ποσοστό τῆς ἀξίας τῶν ἐμπορευμάτων. Στόν κανονισμό 2500/77 ὑπῆρχαν μόνο 115 διακρίσεις τοῦ ΚΔ γιά τίς ὁποῖες ὁ δασμός καθωρίζετο βάσει ἄλλης ἰδιότητος τῶν ἐμπορευμάτων, ἐν προκειμένω τοῦ βάρους, καί ἐξεφράζετο σέ λογιστικές μονάδες. Δέν φαίνεται νά ἀμφισβητεῖται ὅτι μέ τόν τρόπο αὐτόν ἐπεδιώκετο νά ἐξασφαλισθεῖ μέσω τοῦ ΚΔ ἕνα ὁμοιόμορφο κατώτατο ἐπίπεδο προστασίας γιά ὁρισμένους εὐαίσθητους βιομηχανικούς τομεῖς τῆς Κοινότητος. Ὁ κανόνας C.3, ὁ ὁποῖος ὁρίζει τήν μέθοδο μετατροπῆς σέ ἐθνικά νομίσματα τῶν δασμῶν πού ἐκφράζονται σέ λογιστικές μονάδες, εἰσήχθη γιά πρώτη φορά μέ τόν ἀρχικό κανονισμό περί θεσπίσεως τοῦ κοινοῦ δασμολογίου, δηλαδή τόν κανονισμό τοῦ Συμβουλίου 950/68 τῆς 28ης Ἰουνίου 1968 (ΟJ L 172/1 τῆς 22ας Ἰουλίου 1968) καί, τήν ἐποχή ἐκείνη, ἐπέτυχε τόν ἀνωτέρω σκοπό. Τό σύστημα στό ὁποῖο ἐβασίζετο κατέστη ἀπηρχαιωμένο ὅταν ἐγκατελείφθησαν οἱ σταθερές ἰσοτιμίες καί ἐπετράπη ἡ διακύμανση τῶν τιμῶν συναλλάγματος στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ 1970. Τοῦτο εἶχε ὡς ἀναπόφευκτο ἀποτέλεσμα ὅτι κατέστη

άδύνατο νά διατηρηθεῖ ἕνα ὁμοιόμορφο ἐπίπεδο προστασίας. Φαίνεται ὅτι ἡ ἐφαρμογή τοῦ κανόνος C.3 προκαλοῦσε σημαντικά προβλήματα ἀπό τό 1974, ἀλλά μόνο μέ τόν κανονισμό τοῦ Συμβουλίου 2779/78 τῆς 23ης Νοεμβρίου 1978 (OJ L 333/5 τῆς 30ῆς Νοεμβρίου 1978) ἡ λογιστική μονάδα, πού ὁρίζεται στόν κανόνα αὐτόν, ἀντικατεστάθη, μέ ἰσχύ ἀπό 1ης Ἰανουαρίου 1979, ἀπό τήν εὐρωπαϊκή νομισματική μονάδα (ἐφ' ἑξῆς «ENM») ὅσον ἀφορᾶ τό ΚΔ. Ὁ κανόνας C.3 ἐτροποποιήθη, προκειμένου νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ὁ κανονισμός 2779/78, στό ΚΔ τοῦ 1979, πού ἀποτελεῖ παράρτημα τοῦ κανονισμοῦ τοῦ Συμβουλίου 2800/78 τῆς 27ης Νοεμβρίου 1978 (OJ L 335/1 τῆς 1ης Δεκεμβρίου 1978), ὁ ὁποῖος ἄρχισε ἐπίσης νά ἰσχύει τήν 1η Ἰανουαρίου 1979.

Οἱ νομισματικές διακυμάνσεις κατά τά ἔτη πού ἐμεσολάβησαν δέν φαίνεται νά προεκάλεσαν σοβαρά προβλήματα γιά τούς ἐμπόρους, κυρίως διότι, χωρίς ἀμφιβολία, οἱ τελευταῖοι μετεκύλιαν τό βάρος τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν στόν καταναλωτή κατά τόν καθορισμό τῶν τιμῶν τους. Στήν προκειμένη περίπτωση, ἡ δυσχέρεια φαίνεται νά προέκυψε ἐπειδή ἡ Glunz καθώρισε τήν τιμή τῶν ἐμπορευμάτων θεωρώντας ὡς δεδομένο ὅτι ὁ ἐπιβλητέος δασμός ἦταν ὁ ὁριζόμενος γιά εἴδη γιά τίς ἑορτές τῶν Χριστουγέννων, πού ἐμπίπτουν στήν κλάση 97.05 (10 %). Ἡ κατάταξη ὅμως τῶν ἐμπορευματων ἀπό τίς γερμανικές τελωνειακές ἀρχές, τήν ὁποία ἐπεκύρωσε τό Finanzgericht, ὁδηγεῖ σέ ἐπιβολή δασμοῦ κατά τι χαμηλοτέρου ἀπό τό 42 % τῆς ἀξίας τῶν ἐμπορευμάτων· ἄν τά ἐμπορεύματα εἶχαν εἰσαχθεῖ μέσω Ἰταλίας, ὁ καταβλητέος δασμός γιά τήν διάκριση 69.13 B θά ἦταν λίγο περισσότερος ἀπό τό 17 % λόγω τῆς ὑποτιμήσεως τῆς λιρέτας.

Αὐτή ἡ διαφορά στό ἐπίπεδο τοῦ δασμοῦ, τό ὁποῖο ἔπρεπε κατά τήν πρόθεση τοῦ νομοθέτου νά εἶναι ὁμοιόμορφο, καταδεικνύει ἐνεργῶς τίς δυσχέρειες πού προέκυψαν ἀπό τήν συνέχιση τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ κανόνος C.3 χωρίς τροποποίηση. Ἕνα ἄλλο παράδειγμα τῶν δυσχερειῶν αὐτῶν ἀποτελεῖ ἡ ὑπόθεση Gedelfi, ὅπου ἡ ἔλλειψη ὁμοιομορφίας θά κατέληγε στήν ἐπιβολή εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ ἐπί τῶν ἰδίων ἐμπορευμάτων σέ ὁρισμένα μόνο Κράτη μέλη, ἐνῶ σέ ἄλλα ὄχι. Φυσικό ἐπακόλουθο τῆς καταστάσεως αὐτῆς εἶναι ἡ πρόκληση ἐκτροπῶν τοῦ ἐμπορίου καί στρεβλώσεων τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, ἀφοῦ οἱ ἔμποροι ἐνθαρρύνονται νά εἰσάγουν ἐμπορεύματα μέσω Κρατῶν μελῶν τό νόμισμα τῶν ὁποίων μετατρέπεται μέ τήν εὐνοϊκότερη γι' αὐτούς τιμή συναλλάγματος. Τοῦτο προφανῶς ἀντίκειται πρός τίς βασικές ἀρχές τοῦ ΚΔ, πρέπει, ὅμως, νά παρατηρηθεῖ ὅτι καί ἡ τροποποιημένη μορφή τοῦ κανόνος C.3 πού ἰσχύει τώρα δέν ἐξαλείφει ἐντελῶς τήν ἄνιση μεταχείριση πού προκύπτει ἀπό τίς διακυμάνσεις τῶν τιμῶν συναλλάγματος.

Ὁ πληρεξούσιος τῆς Glunz ἐστήριξε τά ἐπιχειρήματά του ὑπέρ τῆς ἀκυρότητος τοῦ κανόνος C.3, ὅπως διατυπώνεται στόν κανονισμό 2500/77, στίς προτάσεις τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως Warner στήν ὑπόθεση Gedelfi, οἱ ὁποῖες, κατά τόν ἐν λόγω πληρεξούσιο, ἔγιναν κατά βάση δεκτές ἀπό τό Δικαστήριο. Μολονότι τό Δικαστήριο ἀπέδωσε στά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως τίς ἴδιες συνέπειες μέ ἐκεῖνες πού προέκυπταν ἀπό τήν συλλογιστική τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, δέν υἱοθέτησε, κατά τήν γνώμη μου, τήν συλλογιστική αὐτή, ἀλλά κατέληξε στό ἴδιο ἀποτέλεσμα μέσω ἄλλης ὁδοῦ. Ἡ γνώμη τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως Warner ὅτι ὁ κανόνας ἦταν ἄκυρος ἐστηρίζετο, νομίζω, κατά πρῶτον, στήν ἄποψη ὅτι ὁ κανονισμός δέν ἀποτελοῦσε μέτρο κωδικοποιήσεως τοῦ ΚΔ ἀλλά νέα ἔκδοσή του μέ διάφορες τροποποιήσεις. Δεδομένου ὅτι, κατά τήν ἄποψή του, τό κύρος τοῦ κανόνος ἔπρεπε νά ἐξετασθεῖ στό πλαίσιο τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τό Συμβούλιο ἐνήργησε, κατά τήν γνώμη του, κατά παράβαση τῆς συνθήκης μέ τήν

θέσπιση διατάξεως ἡ ὁποία, ἐφαρμόζοντας ξεπερασμένες, σταθερές τιμές συναλλάγματος, εἶχε ὡς συνέπεια, ἐπί τῶν ἰδίων ἐμπορευμάτων, νά ἐπιβάλλεται εἰσαγωγικός δασμός σέ ἕνα Κράτος μέλος, ἐνῶ σέ ἄλλα ὄχι. Τό συμπέρασμά του δύναται νά θεωρηθεῖ ὅτι ἔχει ἐφαρμογή mutatis mutandis στίς περιστάσεις τῆς παρούσης ὑποθέσεως, ὅπου πρόκειται γιά διαφορά στό ἐπίπεδο τῶν εἰσαγωγικῶν δασμῶν καί ὄχι, ὅπως στήν ὑπόθεση Gedelfi, γιά τήν δασμολογική κατάταξη τῶν ἐμπορευμάτων. Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς Warner ἀπέκρουσε τά ἐπιχειρήματα τοῦ Συμβουλίου καί τῆς Ἐπιτροπῆς, κατά τά ὁποῖα ὁ κανόνας C.3 ἠδύνατο νά τροποποιηθεῖ πρίν ἀπό τήν 1η Ἰανουαρίου 1979.

Στήν ἐπ' ἀκροατηρίου συζήτηση, ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἐπιτροπῆς ἔθεσε τό ζήτημα ἄν ὀρθῶς ὁ γενικός εἰσαγγελεύς Warner εἶχε θεωρήσει τόν κανονισμό 2500/77 ὡς μέτρο διαφορετικό ἀπό μία ἁπλή κωδικοποίηση. Ὑπεστήριξε ὅτι, ὅπως καί ὅλοι οἱ ἄλλοι κανονισμοί περί νέας ἐκδόσεως τοῦ ΚΔ, ὁ κανονισμός αὐτός ἦταν μία αὐτόματη ἐπαναθέσπιση ἰσχυουσῶν διατάξεων. Δέν συμφωνῶ μέ τόν ἰσχυρισμό αὐτόν. Ὅλοι οἱ κανονισμοί περί νέας ἐκδόσεως τοῦ ΚΔ περιγράφονται ὡς «τροποποιήσεις» τοῦ κανονισμοῦ 950/68. Εἶναι γεγονός ὅτι οἱ περισσότερες τροποποιήσεις ἀνάγονται σέ μεταβολές τῶν δασμῶν ἤ τῶν δασμολογικῶν κλάσεων, ὑπάρχουν, ὅμως, χωρία πού ἀπαντοῦν μονίμως στά προοίμια τῶν κανονισμῶν καί ἀπό τά ὁποῖα προκύπτει ὅτι ἡ ἐτησία ἐπανέκδοση τοῦ ΚΔ γίνεται μέ σκοπό νά περιληφθοῦν σ' αὐτή τροποποιήσεις πού ἐξασφαλίζουν τήν ὁμοιόμορφη ἐφαρμογή του καί τόν ἐκσυγχρονίζουν ὡς σύνολο. Συνεπῶς, εἶναι, κατά τήν γνώμη μου, σφάλμα νά θεωροῦνται οἱ ἐκδόσεις αὐτές ὡς ἁπλές κωδικοποιήσεις προϋφιστάμενων διατάξεων μέ μερικές τροποποιήσεις ἐλάσσονος σημασίας. Συμφωνῶ μέ τόν γενικό εἰσαγγελέα Warner ὅτι γιά τήν ἐξέταση τοῦ κύρους τοῦ κανόνος C.3, ὅπως διατυπώνεται στόν κανονισμό 2500/77, κρίσιμος χρόνος εἶναι ὁ χρόνος τῆς ἐκδόσεως τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ κατά τό ἔτος 1977 καί ὄχι κατά τό ἔτος 1968.

Ἡ γνώμη του ὅτι ὁ κανόνας C.3 ἀντέβαινε στήν συνθήκη ἐστηρίζετο στίς ὑποθέσεις 37 καί 38/73 *Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders* κατά *Indiamex* (*ECR* 1973, σ. 1609), στίς ὁποῖες τό Δικαστήριο ἐδέχθη ὅτι ἡ τελωνειακή ἕνωση ἀποβλέπει στήν ἐξίσωση τῶν δασμολογικῶν ἐπιβαρύνσεων πού ἐπιβάλλονται στά σύνορα τῆς Κοινότητος. Ἡ διάταξη πού ἐθεσπίσθη τό 1977 σαφῶς δέν ἐπετύγχανε οὔτε ἠδύνατο νά ἐπιτύχει τόν σκοπό αὐτόν. Μολονότι αὐτός δέν εἶναι ὁ μόνος σκοπός τοῦ ΚΔ (ἀφοῦ στούς σκοπούς του περιλαμβάνεται κατ' ἀνάγκη καί μία προστατευτική λειτουργία ἔμφυτη σέ κάθε δασμολογικό σύστημα), ἀποτελεῖ, πάντως, ἀναμφιβόλως ἕναν ἀπό τούς σκοπούς του, καί δέν ἀμφισβητεῖται ὅτι, ἐξ αἰτίας τῶν διακυμάνσεων τῶν τιμῶν συναλλάγματος, ὁ κανόνας παρήγαγε ἀποτελέσματα πού ἀντέβαιναν στόν σκοπό αὐτόν καί ἦταν, ἐπομένως, ἀσυμβίβαστα πρός τήν συνθήκη.

Ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Συμβουλίου ὑπεστήριξε ὅτι, ἀφοῦ ἡ ἀληθινή αἰτία τῆς καταστάσεως αὐτῆς ἐκφεύγει τοῦ ἐλέγχου τῆς Κοινότητος, τό σφάλμα δέν δύναται νά ἀναζητηθεῖ σ' αὐτόν τοῦτο τόν κανόνα.

Ὅταν οἱ ἐπικρατοῦσες οἰκονομικές συνθῆκες εἶναι τέτοιες, ὥστε νά θέτουν σέ κίνδυνο τήν πραγματοποίηση τῶν στόχων τῆς συνθήκης, πιστεύω ὅτι εἶναι καθῆκον τῶν ὀργάνων τῆς Κοινότητος νά λάβουν τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά τήν ἀντιμετώπιση τῆς καταστάσεως (βλ. πχ. τήν ἀνάλογη κατάσταση στήν ὑπόθεση 9/73 *Schüter* κατά *Hauptzollamt Lörrach* (ECR 1973, σ. 1135, στήν σ. 1161). Ἐξ ἄλλου, ὅμως, ὀφείλουν νά πράττουν μόνο ὅ,τι εἶναι ἐφικτό καί ἐνδέχεται νά ἀρκεῖ ἡ θέσπιση νομοθετικῆς διατάξεως πού εἶναι κατά εὔλογη κρίση ἡ πλέον λειτουργική ὑπό τίς δεδομένες συνθῆκες, ἔστω καί ἄν δέν ἐπιλύει ἐντελῶς

τό πρόβλημα. Ἐν τούτοις, ἄν τό Συμβούλιο παρέλειψε νά θεσπίσει τήν κατά εὔλογη κρίση πλέον λειτουργική ἀπό τίς πιθανές λύσεις, δέν δύναται νά θεωρηθεῖ ὅτι ἐνήργησε «γιά τήν πραγματοποίηση τῶν σκοπῶν τῆς συνθήκης», ὅπως ἀπαιτεῖ τό ἄρθρο 145.

Ἐπί πλέον, ἄν ἡ λύση πού υἱοθέτησε παράγει ἄνισα ἀποτελέσματα στά διάφορα Κράτη μέλη ἤ παραβιάζει τήν ἀρχή τῆς ἀναλογικότητος, στήν ὁποία ἀνεφέρθη ὁ γενικός εἰσαγγελεύς Capotorti στήν ὑπόθεση 114/76 *Bela-Mühle* κατά *Crows Farm* (ECR 1977, σ. 1211, στήν σ. 1232), παραβιάζει ἐπίσης τίς ἀρχές τοῦ δικαίου στίς ὁποῖες βασίζεται ἡ συνθήκη.

Στήν παρούσα ὑπόθεση δέν φαίνεται νά ἀμφισβητεῖται ὅτι ἡ ΕΛΜ (εὐρωπαϊκή λογιστική μονάδα) ἦταν κατά εὔλογη κρίση μία λύση περισσότερο λειτουργική ἀπό τόν ἀτροποποίητο κανόνα C.3. Τόσο τό Συμβούλιο ὅσο καί ἡ Ἐπιτροπή φαίνεται νά δέχονται ὅτι τό βασικό ζήτημα ἔγκειται στό ἄν ἡ ἐπανέκδοσή του προδίδει μία ἀδικαιολόγητη παράλειψη θεραπείας τῆς καταστάσεως πού εἶχε δημιουργηθεῖ λόγω τῆς διακυμάνσεως τῶν τιμῶν συναλλάγματος.

Ἡ ἱστορία τῆς ΕΛΜ φαίνεται νά ἔχει ὡς ἑξῆς: Ἡ μονάδα αὐτή εἰσήχθη γιά πρώτη φορά τό 1975 γιά τήν ἔκφραση τῶν ποσῶν τῶν ἐνισχύσεων πού προβλέπονται ἀπό τό ἄρθρο 42 τῆς συμβάσεως Λομέ, καθώς καί γιά τήν λογιστική τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τραπέζης Ἐπενδύσεων καί γιά τήν ΕΚΑΧ. Τόν Δεκέμβριο τοῦ 1977 καθιερώθη ἡ χρήση της καί στόν κοινοτικό προϋπολογισμό (βλέπε OJ L 356/1 τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1977). Τήν 6η Ὀκτωβρίου 1976, ἡ Ἐπιτροπή ὑπέβαλε στό Συμβούλιο πρόταση περί καθιερώσεως τῆς ΕΛΜ σέ ὅλες τίς πράξεις τῶν κοινοτικῶν ὀργάνων, περιλαμβανομένου καί τοῦ ΚΔ, ἀπό 1ης Ἰανουαρίου 1978 (βλ. OJ C 271/5 τῆς 17ης Νοεμβρίου 1976). Ἡ πρωτοβουλία αὐτή ἐλήφθη ὑπό τό φῶς τῆς συμφωνίας πού εἶχε ἐπιτευχθεῖ στό Kingston κατά τό ἔτος ἐκεῖνο καί μέ τήν ὁποία ἐπετράπη ἡ διακύμανση τῶν τιμῶν συναλλάγματος καί ἐτροποποιήθη τό καταστατικό τοῦ Διεθνοῦς Νομισματικοῦ Ταμείου. Κατά τήν Ἐπιτροπή, ἡ πρωτοβουλία αὐτή δέν ἐλήφθη ἐνωρίτερα διότι, μέχρι τότε, ἡ διεθνής νομισματική κατάσταση ἀπέκλειε τήν υἱοθέτηση μακροπρόθεσμου λύσεως ἱκανῆς νά παράσχει μία σταθερή καί λειτουργική ἀξία ἀναφορᾶς γιά τά νομίσματα τῶν Κρατῶν μελῶν.

Στίς προτάσεις του, ὁ γενικός εἰσαγγελεύς Warner ἀνέφερε ὅτι στήν ἀνωτέρω πρόταση δέν ἐδόθη συνέχεια. Φαίνεται ὅτι αὐτή ἡ πρόταση γιά καθολική ἀναμόρφωση τῆς ΕΛΜ παρεπέμφθη πρῶτα, τήν 15η Ὀκτωβρίου 1976, ἀπό τό Συμβούλιο στήν Οἰκονομική καί Κοινωνική Ἐπιτροπή, ἡ ὁποία διετύπωσε τήν γνώμη της τήν 15η Δεκεμβρίου (βλ. OJ C 56/70 τῆς 7ης Μαρτίου 1977). Δεδομένου ὅτι ἡ πρόταση ἐστηρίζετο στά ἄρθρα 209 καί 235 τῆς συνθήκης, ἔπρεπε ἐπίσης νά ζητηθεῖ ἡ γνώμη τοῦ Κοινοβουλίου καί τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου. Τό Κοινοβούλιο διετύπωσε τήν γνώμη του τήν 10η Μαρτίου 1977, προτείνοντας διάφορες τροποποιήσεις (βλ. OJ C 83/33 τῆς 4ης Ἀπριλίου 1977), καί, στίς 16 Μαΐου, ἡ πρόταση ὑπεβλήθη στό Συμβούλιο τροποποιημένη. Χωρίς ἀμφιβολία, ἄν ἡ πρόταση εἶχε γίνει δεκτή ἀπό τήν ἀρχική της μορφή, θά ἦταν δυνατόν νά ἐκδοθεῖ ὁ κανονισμός μέ ἔναρξη τῆς ἰσχύος του τήν 1η Ἰανουαρίου 1978, ὅπως εἶχε σκοπό ἡ Ἐπιτροπή. Ἀντ' αὐτοῦ, παρῆλθε ἕνα διάστημα ὀκτώ μηνῶν μέχρι τῆς 23ης Ἰανουαρίου 1978, ὅταν τό Συμβούλιο διεβίβασε τήν ἀρχική πρόταση, μαζί μέ τό τροποποιημένο σχέδιο, στό Ἐλεγκτικό Συνέδριο, τό ὁποῖο διετύπωσε τήν γνώμη του τήν 15η Ἰουνίου 1978 (βλ. OJ C 139/23 τῆς 5ης Ἰουνίου 1979). Καμμία περαιτέρω ἐνέργεια δέν φαίνεται νά ἔγινε ὡς πρός τήν πρόταση αὐτή.

'Αντ' αὐτοῦ, τήν 6η Νοεμβρίου 1978, ἡ 'Επιτροπή ὑπέβαλε νέα πρόταση, περί ἐφαρμογῆς τῆς ΕΛΜ σέ ὅλες τίς πράξεις πού ἀφοροῦν τελωνειακά θέματα (βλ. ΟJ C 279/4 τῆς 23ης Νοεμβρίου 1978). Ἡ πρόταση αὐτή ἔγινε δεκτή ἀπό τό Συμβούλιο τήν 23η Νοεμβρίου μέ τήν θέσπιση τοῦ κανονισμοῦ 2779/78.

Καμμία ἐξήγηση δέν ἐδόθη ὡς πρός τόν λόγο γιά τόν ὁποῖο τά πράγματα ἀκολούθησαν αὐτή τήν πορεία. Εἶναι δύσκολο νά ἐννοηθεῖ γιατί ἡ 'Επιτροπή ὑπέβαλε πρόταση γιά τήν χωριστή εἰσαγωγή τῆς ΕΛΜ στό τελωνειακό δίκαιο μόλις τό 1978, ἐνῶ, τό 1976, εἶχε προτείνει τήν ὁλοκληρωτική ἀντικατάσταση τῆς λογιστικῆς μονάδος ἀπό τήν ΕΛΜ. Ἐν πάση περιπτώσει, εἶναι σαφές ὅτι δέν ὑπῆρχε κανένα κώλυμα γιά τήν τροποποίηση τοῦ κανόνος C.3 τό 1977, δεδομένου ὅτι γιά τήν εἰσαγωγή τῆς ΕΛΜ στό τελωνειακό δίκαιο δέν ἦταν ἀνάγκη νά προηγηθεῖ ἡ εὐρύτερη ἀναμόρφωση τήν ὁποία ἐμελετοῦσε ἡ 'Επιτροπή. Ἡ ΕΛΜ εἰσήχθη πράγματι χωριστά στό τελωνειακό δίκαιο. Ἐξ ἄλλου, ἐπειδή ἐπρόκειτο γιά τελωνειακό ζήτημα, δέν ἦταν ἀνάγκη νά ζητηθεῖ ἡ γνώμη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου. Μέ τά δεδομένα αὐτά, ἔχω τήν γνώμη ὅτι ἡ ἐπανάληψη τοῦ κανόνος C.3 στόν κανονισμό 2500/77 συνιστοῦσε ἀδικαιολόγητη παράλειψη τῶν κοινοτικῶν ὀργάνων νά υἱοθετήσουν τήν κατά εὔλογη κρίση πλέον λειτουργική ἀπό τίς δυνατές λύσεις γιά τήν πραγματοποίηση τῶν σκοπῶν τῆς συνθήκης καί εἰδικότερα τοῦ ΚΔ. Κατά τήν γνώμη μου, ἑπομένως, πρέπει νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι ὁ κανόνας αὐτός εἶναι ἄκυρος.

Τό Finanzgericht ἐρωτᾶ ἄν, σέ περίπτωση πού ὁ κανόνας C3 δέν εἶναι ἐντελῶς ἄκυρος, πρέπει νά ἑρμηνευθεῖ κατά τρόπο ὥστε ὁ ἐπιβλητέος δασμός νά ἀνέρχεται μέχρι τοῦ ποσοῦ στό ὁποῖο θά ἀνήρχετο ἄν τά ἐμπορεύματα εἶχαν εἰσαχθεῖ στό Κράτος μέλος μέ τό ἀσθενέστερο νόμισμα.

Ἐν ὄψει τῆς διατυπώσεως τοῦ κανόνος, μία τέτοια ἑρμηνεία του εἶναι, κατά τήν γνώμη μου, ἀδύνατη. Μία τέτοια μέθοδος ὑπολογισμοῦ θά ἦταν ἐκ διαμέτρου ἀντίθετη πρός τήν προβλεπομένη ἀπό τόν κανόνα, καθώς καί πρός τήν ἔννοια τῆς λογιστικῆς μονάδος.

Ὁ ἐκπρόσωπος τῆς 'Επιτροπῆς ὑπεστήριξε ὅτι, ἄν τό Δικαστήριο κρίνει ὅτι ὁ κανονισμός εἶναι ἄκυρος, θά πρέπει νά περιορίσει κατά κάποιον τρόπο τήν ἀπόφασή του, ὁρίζοντας πχ. ὅτι ἡ ἀκυρότης ἔχει ἀποτελέσματα μόνο ἀπό τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεώς του ἤ ὅτι τά ἀποτελέσματά της περιορίζονται μόνο στήν Glunz ἤ σέ ὁποιονδήποτε ἄλλο εἰσαγωγέα πού τυχόν ἔχει ἤδη ὑποβάλει αἴτηση παροχῆς ἐννόμου προστασίας, ἐκκρεμούσα ἀκόμη κατά τήν ἔκδοση τῆς ἀποφάσεως τοῦ Δικαστηρίου. Ὡς λόγος γιά τόν περιορισμό αὐτόν προβάλλεται τό γεγονός ὅτι ὁ ἀριθμός τῶν πιθανῶν ἀξιώσεων περί ἀποδόσεως ἀχρεωστήτως καταβληθέντων δασμῶν εἶναι ἀνυπολόγιστος καί ὅτι τά ποσά πού τυχόν ὀφείλονται εἶναι δύσκολο νά ὑπολογισθοῦν ἐν ὄψει τῶν διακυμάνσεων τῶν ἐθνικῶν νομισμάτων, τῶν διαφορῶν μεταξύ τῶν ἐθνικῶν νομοθεσιῶν ὡς πρός τέτοιες ἀξιώσεις καί τῆς ἀνάγκης νά ἐξασφαλισθεῖ ὅτι οἱ δασμοί πού κατεβλήθησαν πέραν τοῦ ὀφειλομένου δέν μετεκυλίσθησαν στόν καταναλωτή. Στίς ἀποφάσεις τῆς 15ης Ὀκτωβρίου 1980 στίς ὑποθέσεις 4/79, *Providence agricole de la Champagne* κατά *ONIC*, 109/79, *Maïseries de Beauce* κατά *ONIC*, καί 145/79, *Roquette* κατά *Γαλλίας*, τό Δικαστήριο ἐδέχθη ὅτι ἡ ἀκυρότης τῶν κρινομένων διατάξεων δέν ἐπηρέαζε τίς πληρωμές πού εἶχαν γίνει πρίν ἀπό τήν ἔκδοση τῆς ἀποφάσεως.

Οἱ περιστάσεις στίς ὑποθέσεις ἐκεῖνες ἦταν κάπως διαφορετικές ἀλλά, κατά τήν γνώμη μου, οἱ ἴδιες ἀρχές ἔχουν ἐφαρμογή καί στήν παρούσα ὑπόθεση.

Γιά τούς λόγους αὐτούς, προτείνω νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι ὁ κανόνας C.3 τοῦ κανονισμοῦ 2500/77 εἶναι ἄκυρος, χωρίς ὅμως ἡ ἀναγνώριση αὐτή νά ἐπηρεάσει τίς πληρωμές πού ἔγιναν πρίν ἀπό τήν ἔκδοση τῆς ἀποφάσεως τοῦ Δικαστηρίου στήν παρούσα ὑπόθεση.